

რუსეთ - უკრაინის ომის მიზეზები

ზურაბ მჭედლიძე¹

DOI: <https://doi.org/10.61446/pa.2.2024.8362>

აბსტრაქტი

მოცემულ ნაშრომში განალიზებულია უკრაინის ომის გამომწვევი მიზეზები; ის ფაქტორები, რომლებმაც განაპირობეს სრულმასშტაბიანი საომარი მოქმედებების დაწყება უკრაინის ტერიტორიაზე. დეტალურად არის განალიზებული ის პოლიტიკური კონტექსტი, რომელიც გახდა მიზეზი ამ მეტად დაძაბული კონფლიქტისა მომე ერებს შორის. რუსეთის პოზიცია ცალსახაა-იგი აღარ მოითმენს უკრაინაში ნეონაციტური მოძრაობების არსებობას და ამ ქვეყნის ჩრდილოატლანტიკურ ალიანსში გაწევრიანებას; რუსეთი აგრეთვე კატეგორიულად ითხოვს უკრაინის მიერ ნეიტრალიტეტის გამოცხადებას.

აღნიშნულ საომარ დაპირისპირებამდე მხარეები ეტაპობრივად მიდიოდნენ. კიევური „მაიდანის“ შემდეგ რუსეთმა განახორციელა პირდაპირი აგრესია ყირიმის ნახევარკუნძულზე, რომელიც შემდგომ რუსეთის კუთვნილ ტერიტორიად გამოაცხადა. ასევე შეიყვანა სამხედრო ფორმირებები დონეცკისა და ლუგანსკის ოლქებში იმ მოტივით, რომ კიევის მხრიდან მიმდინარეობდა აღნიშნულ ტერიტორიებზე მცხოვრები ეთნიკურად რუსი მოსახლეობის დაბომბვა და შვეიწროება.

უკრაინის ხელისუფლებაში ვ. ზელენსკის და მისი პარტიის („ხალხის მსახური“) მოსვლის შემდეგ ვითარება უკიდურესად დაიძაბა. ახალმა ხელისუფლებამ აშკარად გამოაცხადა, რომ მისი მიზანი იყო უკრაინის რაც შეიძლება სწრაფად გაწევრიანება ჩრდილოატლანტიკურ ალიანსში და რუსეთის მიერ დაკავებული ტერიტორიების ნებისმიერი მეთოდებით დაბრუნება ანუ ქვეყნის ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენა დასავლური სტრუქტურების დახმარებით. შედეგად, რუსეთმა განახორციელა პირდაპირი ინტერვენცია და დაიწყო ომი.

ამ ეტაპზე უკრაინას მხარს უჭერს ე.წ. გლობალური დასავლეთი, ხოლო რუსეთის მხარეზე ვხვდებით ე.წ. ბრიქსის ქვეყნებს. ომმა უდიდესი დანაკარგები მოუტანა უკრაინას, განადგურდა ქვეყნის ეკონომიკა, მილიონობით ადამიანი ლტოლვილი გახდა, დაიღუპა ასიათასობით სამხედრო და მშვიდობიანი მოქალაქე, მაგრამ ომს ბოლო არ უჩანს.

საკვანძო სიტყვები: უკრაინა, რუსეთის ფედერაცია, ევროკავშირი, ჩრდილოატლანტიკური ალიანსი, უკრაინის პრეზიდენტი, რუსეთის პრეზიდენტი.

¹სსიპ-დავით აღმაშენებლის სახელობის საქართველოს, ეროვნული თავდაცვის აკადემიის, სამხედრო საგამოყენო სივრცის უფროსი, ისტორიის დოქტორი

The causes of the war between Russia and Ukraine

Zurab Mchedlishvili²

DOI: <https://doi.org/10.61446/pa.2.2024.8362>

Abstract

In this work, the causes of the war in Ukraine are analyzed; The factors that led to the start of full-scale hostilities on the territory of Ukraine. The political context that became the cause of this very tense conflict between the brotherly nations is analyzed in detail. Russia's position is unequivocal - it will no longer tolerate the existence of neo-Nazi movements in Ukraine and the country's accession to the North Atlantic Alliance; Russia also categorically demands Ukraine's declaration of neutrality.

Before the aforementioned military confrontation, the parties were gradually advancing. After the "Maidan" in Kiev, Russia carried out direct aggression on the Crimean peninsula, which it later declared as a territory belonging to Russia. Military formations were also brought into the Donetsk and Luhansk districts on the grounds that the ethnic Russian population living in the said territories was being bombarded and harassed by Kiev.

After V. Zelensky and his party ("Servant of the People") came to power in Ukraine, the situation became extremely tense. The new government clearly announced that its goal was to join Ukraine in the North Atlantic Alliance as soon as possible and to return the territories occupied by Russia by any means, that is, to restore the country's territorial integrity with the help of Western structures. As a result, Russia directly intervened and started a war.

At this stage, Ukraine is supported by the so-called Global West, and on the Russian side we look at the so-called BRICS countries. The war brought huge losses to Ukraine, the country's economy was destroyed, millions of people became refugees, hundreds of thousands of soldiers and civilians were killed, but the end of the war is not in sight.

Keywords: Ukraine, Russian Federation, European Union, North Atlantic Alliance, President of Ukraine, President of Russia.

---

²LEPL-David Aghmashenebeli National Defence Academy of Georgia, Head of Military Exhibition Space, Doctor of History

შესავალი

პოსტსაბჭოთა ლიბერალური წესწყობილების პროცესში, მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყანაში არაერთი სამხედრო კონფლიქტის მომსწრენი გავმხდარვართ, რომელთა შორისაც ერთ - ერთი მნიშვნელოვანი ადგილი რუსეთ-უკრაინის საომარ მოქმედებებს უჭირავს, რაც არამხოლოდ ორ სახელმწიფოს შორის, არამედ მსოფლიოს სხვა დიდი სახელმწიფოების ინტერესთა ჭიდილის ფონზე მიდმინარეობს. ფაქტია, რომ საომარ მოქმედებებში ირიბად ჩართულები არიან მთელი რიგი ქვეყნები, რომელთა აბსოლუტური უმრავლესობა კონკრეტულ მხარეს წარმოადგენს. მათგან კი გამოსაყოფია ერთის მხრივ „პროუკრაინულად“ განწყობილი სახელმწიფოები,³ მათ შორის აშშ ჩრდილოატლანტიკური ალიანსის წევრებთან ერთად, რომლებიც სამხედრო, მატერიალური, ფინანსური, სადაზვერვო-საინფორმაციო და ჰუმანიტარული ოპერაციების დაფინანსებით არიან წარმოდგენილნი, ხოლო მეორეს მხრივ - პრორუსულად განწყობილი სახელმწიფოები,⁴ მათ შორის: ირანი და ჩრდილოეთ კორეა, რომლებიც აშკარა სამხედრო (მატერიალური) მხარდაჭერით შემოიფარგლებიან. ხოლო რაც შეეხება ჩინეთსა და ინდოეთს, ისინი შედარებით ფრთხილ პოლიტიკას ატარებენ ამ მიმართულებით. აღსანიშნავია ის ფაქტი, რომ რუსეთ-უკრაინის საომარი მოქმედებები მნიშვნელოვან ზეგავლენას ახდენს არამხოლოდ რეგიონის, არამედ თანამედროვე მსოფლიოს ბევრ სახელმწიფოზე, მათ უსაფრთხოებასა და განვითარებაზე, რადგანაც მოცემული საომარი მოქმედებები აშკარად გასცდა „სპეციალური სამხედრო ოპერაციის“ მიზნებს და მასში გაერთიანებულია ყველა ის კომპონენტი,⁵ რაც შესაძლოა ფართომასშტაბიან საომარ მოქმედებებს ახასიათებდეს. ესენია: ადამიანური მსხვერპლი, ინფრასტრუქტურული ნგრევა, ეკონომიკური კოლაფსი, ფსიქოლოგიური არამდგრადობა და საომარი მოქმედებების დასაფინანსებლად გამოყოფილი თანხები, რომლებიც, რა თქმა უნდა, სახელმწიფოს არსებობისათვის საჭირო ინსტიტუტების ბიუჯეტებს აკლდება. ზემოთ ხსენებული მოცემულობა კი ზეგავლენას ახდენს ყველა იმ სახელმწიფოზე, რომლებიც მეომარ მხარეებთან პირდაპირ ან ირიბ ურთიერთობებში იმყოფებიან. მაგალითისთვის: 2022 წლიდან მოყოლებული დღემდე ევროკავშირის წევრ სახელმწიფოებში ცხოვრების დონე საშუალოდ 7.4 % იდან 21 %-მდე გაძვირდა.⁶

³ <https://www.aljazeera.com/news/2023/2/16/mapping-where-every-country-stands-on-the-russia-ukraine-war>

⁴ <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-10048/>

⁵ https://www.google.com/search?sca_esv=fe6507be86e52302&q=special+military+operation+in+ukraine+v.+putin&tbm=vid&source=lnms&fbs=AEQNm0D1KhSBtjORE61V5COUFERKWW5YzaGNpmWHGLjUP3O6oGXuBwN6VcrMYYYmNk2UR7T-

[YxSfbmmPjDLYIJGj9kUY4mD5cXSBDIUZX_bc05x5vmX0EDfE52bydAbzWKLv274Uygs89zwyq9dPyeTVIAaoZpEZkYf3KqaFQENLjMzcYDgzxw74URPBknSJiYkzgnkjlRfffHKPjPhCsrMtXmQQai9_bL4oQ8bVoYuOvStv35c8dVq-NVn6VePG5cgV6f4rolF&sa=X&ved=2ahUKewikrq2S6fuIAxX_R_EDHcmhDIIQ0pQJegQIEBAB&biw=1280&bih=533&dpr=1.5#fpstate=ive&vld=cid:1c6a479b,vid:7WUyEPkGnAc,st:0](https://www.google.com/search?sca_esv=fe6507be86e52302&q=special+military+operation+in+ukraine+v.+putin&tbm=vid&source=lnms&fbs=AEQNm0D1KhSBtjORE61V5COUFERKWW5YzaGNpmWHGLjUP3O6oGXuBwN6VcrMYYYmNk2UR7T-YxSfbmmPjDLYIJGj9kUY4mD5cXSBDIUZX_bc05x5vmX0EDfE52bydAbzWKLv274Uygs89zwyq9dPyeTVIAaoZpEZkYf3KqaFQENLjMzcYDgzxw74URPBknSJiYkzgnkjlRfffHKPjPhCsrMtXmQQai9_bL4oQ8bVoYuOvStv35c8dVq-NVn6VePG5cgV6f4rolF&sa=X&ved=2ahUKewikrq2S6fuIAxX_R_EDHcmhDIIQ0pQJegQIEBAB&biw=1280&bih=533&dpr=1.5#fpstate=ive&vld=cid:1c6a479b,vid:7WUyEPkGnAc,st:0)

⁶ <https://www.aa.com.tr/en/economy/2-years-of-war-russia-ukraine-conflict-exacts-stinging-economic-costs/3146218>

პირითადი ნაწილი

გამომდინარე იქედან, რომ 2022 წელს უკრაინაში დაწყებულ სამხარო მოქმედებებს დღესაც არ უჩანს დასასრული, საკითხი მეტად აქტუალურია. განსაკუთრებით კი საქართველოს სახელმწიფოსათვის, რადგანაც უკრაინული მხარე მუდმივად აპელირებს საქართველოს საკითხით და მეტნაკლებად ცდილობს კონფლიქტში მისი როლის გათავისებას. მიუხედავად იმისა, რომ საქართველო უკრაინისათვის ჰუმანიტარული დახმარების მიწოდების მხრივ ერთ-ერთ მოწინავე ადგილს იკავებს, ფაქტია, რომ სახელმწიფოებს შორის ამ ეტაპზე არანაირი დიპლომატიური ურთიერთობები არ არსებობს, უკრაინული მხარის მიერ საქართველოში დიპლომატიური კორპუსის მისიის შეჩერებიდან გამომდინარე. ასევე აღსანიშნავია რუსეთის ფედერაციის აღმასრულებელი ხელისუფლების წევრების განცხადებები უკრაინის „დემილიტარიზაცია - დენაციფიკაციის“ შესახებ,⁷ სადაც საქართველოსა და მოლდოვას საკითხიც არაერთხელ იქნა გაჟღერებული. არსებული მოცემულობა კი კიდევ უფრო ამძაფრებს საკითხის აქტუალურობას, რადგან საქართველოს ხელისუფლებამ კატეგორიულად განაცხადა უარი რუსეთის წინააღმდეგ ომში ჩართვაზე.

რუსეთის ფედერაციამ უკრაინაში აშკარა სამხარო მოქმედებები და პოლიტიკური ექსპანსიონისტური ნაბიჯების გადადგმა ჯერ კიდევ 2014 წელს დაიწყო, როდესაც დასავლეთის მიერ „მაიდნის მოვლენების“⁸ ხელოვნური ინსცენირების პროპორციულად ეტაპობრივად მოახდინა ყირიმის ნახევარკუნძულის ოკუპაცია-ანექსია⁹ და სამხედრო კონფლიქტი გაშალა აღმოსავლეთ უკრაინის ზოგიერთ ოლქში, რომლის გაგრძელებასაც 2022 წლის თებერვალში¹⁰ დაწყებული სამხედრო ექსპანსია წარმოადგენს.

მიუხედავად იმისა, რომ ერთი შეხედვით მონათესავე სლავურ ერებს - რუსებსა და უკრაინელებს შორის, პოსტსაბჭოთა პერიოდის პირველ ეტაპზე, ურთიერთობების გამწვავების მიზეზები არ არსებობდა, იგივეს ვერ ვიტყვით ე.წ. „ნარინჯისფერი“¹¹ რევოლუციის შედეგად ჩამოყალიბებულ ახალ რეალობაზე, სადაც უკრაინის მიერ დასავლური ორგანიზაციების მიმართულებით აღებულმა კურსმა საოკმაოდ გაართულა ამ ორი სახელმწიფოს ურთიერთდამოკიდებულება. მივყვეთ საკითხს ქრონოლოგიურად:

⁷https://www.google.com/search?q=demilitarize+ukraine+v.+putin+&sca_esv=fe6507be86e52302&biw=1280&bih=533&tbm=vid&ei=HJgDZ_SUIKpJxc8Pm_eN4QU&ved=0ahUKEwj0kqW-6fuIAxWjcfEDHZt711wQ4dUDCA0&uact=5&oq=demilitarize+ukraine+v.+putin+&gs_lp=Eg1nd3Mtd2l6LXZpZGVvIh5kZW1pbG10YXJpemUgdWtyYWluZSB2LiBwdXRpbiAyBRAhGKABSJlhUABYh19wAngAkAEAmAHzAaABiyyqAQYwLjI2LjA4AQPIAQD4AQGYAhigAuAgwgIIEAAyGAQYsQPCAgSQAABiABBixAxiDAcICDhAAGIAEGLDGMIBGloFwglFEAAyGATCAgcQAABiABBgKwgIJEAAyGAQYExgKwgIIEAAyExgKGB7CAgcQAABiABBgTwgIKEAAyGAQYExjHA8ICBhAAGBMYHsICBhAAGBYHsICBBAhGBWYAawCSBwYxLjE4LjWgB8VN&scient=gws-wiz-video#fpstate=ive&vld=cid:1bfb586a,vid:mf6cWinJz9k,st:0

⁸ <https://huri.harvard.edu/event/wilson-husi-2023>

⁹ <https://www.britannica.com/place/Crimea/History>

¹⁰ <https://www.state.gov/ukraine-and-russia/>

¹¹ <https://www.britannica.com/place/Ukraine/The-Orange-Revolution-and-the-Yushchenko-presidency>

2004 – 2005 წელს დასავლეთის სცენარიტა და ხელშეწყობით უკრაინაში ხორციელდება ე.წ. „ნარინჯისფერი“ რევოლუცია, რის შედეგადაც აღმასრულებელ ხელისუფლებაში მოდის ვიქტორ იუშენკო და ხმათა მცირე რაოდენობით ამარცხებს პრორუსულად განწყობილ ვიქტორ იანუკოვიჩს. ამავე წელს უკრაინის პრეზიდენტი ოფიციალურად აცხადებს სურვილს, რომ უკრაინა გახდეს ჩრდილოატლანტიკური ალიანსის სრულფასოვანი წევრი.¹² აღნიშნულთან დაკავშირებით რუსეთის ხელისუფლება ოფიციალურად აფრთხილებს დასავლეთს, რომ უკრაინის ამ ნაბიჯს უპასუხოდ არ დატოვებს.

2005 – 2006 წლებში უკრაინის საგარეო კურსის ცვლილების შედეგად იმაბება რუსულ-უკრაინული ეკონომიკური ურთიერთობები, რაც 2006 წლის დეკემბერში ენერგოკრიზისით სრულდება.¹³ კერძოდ, რუსულმა მხარემ გაზის მიწოდება შეუზღუდა უკრაინულ მხარეს ამავე წლის პირველ კვარტალში.

შედარებით გვიან პერიოდში - 2008 წლის აპრილში, როდესაც ჩრდილოატლანტიკური ორგანიზაციის ბუქარესტის სამიტზე¹⁴ განხორციელდა რეზოლუციის მიღება, რომლის მიხედვითაც უკრაინა აუცილებლად გახდებოდა ამავე ორგანიზაციის წევრი - ურთიერთობა გაზპრომსა და უკრაინას შორის უკიდურესად დაიძაბა უკრაინის დავალიანების რაოდენობაზე შეუთანხმებლობის გამო. 2009 წლის იანვარში ეს უთანხმოება დასრულდა გაზპრომის მიერ უკრაინისთვის გაზის მიწოდების შეწყვეტით (მის ტერიტორიაზე ტრანზიტის ჩათვლით), რამაც ასევე შეუწყვიტა¹⁵ გაზის მიწოდება ბოსნია-ჰერცეგოვინას, ბულგარეთს, ხორვატიას, საბერძნეთს, უნგრეთს, მაკედონიას, რუმინეთს, სლოვენიას, სერბეთს, თურქეთს და შეამცირა მიწოდება ევროპის დანარჩენი ქვეყნებისათვის.

2010 წელს უკრაინის პრეზიდენტი ხდება ვიქტორ იანუკოვიჩი, რომელმაც პრეზიდენტობის პირველივე წელს საჯაროდ დააფიქსირა საკუთარი უარყოფითი აზრი ქვეყნის „ნატო“-ში გაწევრიანებაზე. გარდა ამისა, ამავე წელს უკრაინის პრეზიდენტმა რუსული სამხედრო ფლოტის ყირიმში განთავსების გაგრძელებას მოაწერა ხელი.¹⁶

2012 წლის დასაწყისში უკრაინაში შეინიშნებოდა მოქალაქეების მხრიდან გაზრდილი უარყოფითი დამოკიდებულება აღმასრულებელი ხელისუფლების მიმართ,¹⁷ რაც პროდასავლური ოპოზიციური პარტიების მიერ ორგანიზებულ ფართო-

¹² https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_37750.htm

¹³ <https://www.oxfordenergy.org/publications/the-russian-ukrainian-gas-crisis-of-january-2006/>

¹⁴ https://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_8443.htm

¹⁵ <https://www.oxfordenergy.org/wpcms/wp-content/uploads/2010/11/NG27->

[TheRussoUkrainianGasDisputeofJanuary2009AComprehensiveAssessment-JonathanSternSimonPiraniKatjaYafimava-2009.pdf](https://www.oxfordenergy.org/wpcms/wp-content/uploads/2010/11/NG27-TheRussoUkrainianGasDisputeofJanuary2009AComprehensiveAssessment-JonathanSternSimonPiraniKatjaYafimava-2009.pdf)

¹⁶ <https://www.theguardian.com/world/2010/apr/21/ukraine-black-sea-fleet-russia>

¹⁷ <https://2009-2017.state.gov/documents/organization/204561.pdf>

მასშტაბიან სამოქალაქო პროტესტში გადაიზარდა, თუმცა ხელისუფლებამ შეძლო ვითარების დასტაბილურება.

2013 წლის მეორე ნახევარში უკრაინის პრეზიდენტმა სიტყვიერად, ხოლო ამავე წლის ნოემბერში ოფიციალურად განაცხადა უარი ევროკავშირთან ასოცირების ხელშეკრულების ხელმოწერაზე, რამაც მოსახლეობის დიდი უკმაყოფილება და საყოველთაო დაუმორჩილებლობა გამოიწვია.¹⁸

2013 წლის ბოლოს კიევში ე.წ. „მაიდანზე“ დაწყებული, დასავლეთის მიერ აშკარად მხარდაჭერილი სამოქალაქო პროტესტი 2014 წლის 20 თებერვლამდე გაგრძელდა,¹⁹ რომელიც ძალოვან სტრუქტურებსა და მომიტინგეებს შორის სისხლიან დაპირისპირებაში გადაიზარდა.²⁰

ამავე წლის 22 თებერვალს უკრაინის პრეზიდენტმა ქვეყანა დატოვა.²¹

კიევში მიმდინარე აქციების პარალელურად, ყირიმის ნახევარკუნძულზე დაიწყო ე.წ. „მწვანე კაცების“ მოქმედებები, რომელსაც წინ უძღოდა ადგილობრივი რუსი მოსახლეობის პროტესტი უკრაინაში რევოლუციით მოსული ხელისუფლების მიმართ.²²

ყირიმში „მწვანე კაცების“ მოქმედებების შედეგად, უკრაინულმა სამხედრო ქვედანაყოფებმა უბრძოლველად დატოვეს დისლოკაციის ადგილები.

„მწვანე კაცების“ მიერ ყირიმის აღების შემდგომ, ნახევარკუნძულზე ჩატარებული რეფერენდუმის საფუძველზე,²³ იქ გამოჩნდნენ რუსული რეგულარული არმიის ნაწილები, რომლებმაც პირველ ეტაპზე მოახდინეს ტერიტორიის ოკუპაცია შემდგომი ანექსიის მიზნით.

მაიდანის მოვლენები, უკრაინის უახლეს ისტორიაში დასავლეთის სპეცსამსახურების მიერ კარგად განხორციელებული ოპერაცია გახლდათ, რომლის დროსაც დეზორგანიზებული ადმსრულებელი ხელისუფლების, ასევე ქვეყნის შიდა არეულობის საფუძველზე დასავლეთმა მოახდინა მისთვის სასურველი მთავრობის მოყვანა ქვეყნის სათავეში. აღნიშნულმა კი ხელი გაუხსნა რუსეთს, რათა პრაქტიკულად დაეწყო თავისი ექსპანსიონისტური პოლიტიკის გატარება უკრაინის წინააღმდეგ.

რაც შეეხება საკითხს თუ რა ინტერესები ამძრავებს დღეს მოსკოვს უკრაინასთან მიმართებაში, პასუხი საკმაოდ მარტივია:

¹⁸ <https://www.osw.waw.pl/en/publikacje/analyses/2013-11-27/ukraine-withdraws-signing-association-agreement-vilnius-motives-and>

¹⁹ <https://www.huri.harvard.edu/event/wilson-husi-2023>

²⁰ <https://lifeinwar.com/en/publications/euromaidan-riots-in-ukraine>

²¹ <https://www.bbc.com/news/world-europe-29761799>

²² <https://www.bbc.com/news/world-europe-26532154>

²³ <https://www.bbc.com/news/world-europe-26606097>

რუსეთის ფედერაციის უმთავრეს მიზანს წარმოადგენს ახალი მსოფლიო წესრიგის შექმნა, სადაც ის ისეთივე დომინანტურ როლს ითამაშებს, როგორც აშშ დანარჩენ დასავლურ ქვეყნებთან ერთად.

დასავლეთისგან განსხვავებით რუსეთში არ არსებობს რბილი ძალის დოქტრინის კულტურა, რომელიც გულისხმობს პოლიტიკური მიზნების მიღწევას ყოველგვარი სამხედრო ჩარევის გარეშე, მათ შორის: კულტურული, ეკონომიკური, პოლიტიკური, სოციალური ცვლადების გამოყენებით, რასაც არამხოლოდ ადამიანური რესურსები, არამედ დიდძალი ფინანსები და დრო სჭირდება. აღნიშნულთან დაკავშირებით, რუსეთი კონკურენციას ვერ უწევს აშშ-ს, რომელიც, როგორც წესი, მოქმედებს დასავლელ პარტნიორებთან ერთად.

რუსეთის ფედერაციას სურს გავლენის სფეროების შენარჩუნება, განსაკუთრებით კი პოსტსაბჭოთა სივრცეში, რომელსაც ის ერთგვარ ბუფერულ ზონად მიიჩნევს და შესაბამისად ვერასოდეს შეეგუება იქ ჩრდილოატლანტიკური ალიანსის(იგივე აშშ-ს) გამოჩენას.

რუსეთის ფედერაციის პრეზიდენტის პირად ამბიციას წარმოადგენს საშინაო პოლიტიკური დივიდენდების მიღება, რაც წარმატებული ექსპანსიონისტური პოლიტიკის გარეშე წარმოუდგენლად მიაჩნია. შესაბამისად, მისთვის პირადად მნიშვნელოვანია საბჭოთა კავშირის აღდგენა „სხვა ფორმებში.“ მისი სიტყვებია: „საბჭოთა კავშირის დაშლა ჩემთვის ტრაგედია იყო, ისევე, როგორც ქვეყნის აბსოლუტური უმრავლესობისთვის. რადგან, რა არის საბჭოთა კავშირის დაშლა? ეს არის დაშლა ისტორიული რუსეთის, რომელსაც საბჭოთა კავშირი ერქვა.“²⁴ აღნიშნულით ნათლად დასტურდება თუ რა მიზნებს ისახავს მისი რევიზიონისტული საგარეო მოქმედებები.

რაც შეეხება უკრაინული სახელმწიფოს პოზიციას რუსეთის მიერ ომამდელ პერიოდში შეთავაზებულ „სახელმწიფო მოწყობის“ ახალ მიდგომებზე,²⁵ რომელიც ნეიტრალიტეტს, დემილიტარიზაცია - დენაციფიკაციას ისახავდა მიზნად. აღნიშნულ შემთავაზებას უკრაინის პოლიტიკურ ელიტაში სერიოზული განხილვა არ მოჰყოლია, რადგანაც უკრაინულ სახელმწიფოს გააჩნდა ისტორიული გამოცდილება ბუდაპეშტის ხელშეკრულების სახით,²⁶ რომლის მიხედვითაც ბირთვული შეიარაღების დათმობის საფუძელზე მისი მთლიანობისა და სუვერენიტეტის გარანტს აშშ-სთან, დიდ ბრიტანეთთან და საფრანგეთთან ერთად რუსეთის ფედერაციაც წარმოადგენდა. რუსეთ-უკრაინის საომარი მოქმედებები ამ ეტაპზე აქტიურ ფაზაშია, რომლის შედეგადაც ორივე მხარეს დაუზუსტებელი ინფორმაციით 500.000-ზე მეტი დაღუპული ჰყავს. ამ ეტაპზე რუსეთი აკონტროლებს უკრაინის აღმოსავლეთ ნაწილში ისეთ დიდ დასახ-

²⁴ <https://tass.ru/politika/13179271>

²⁵ <https://www.cfr.org/expert-brief/what-does-putin-really-want-ukraine>

²⁶ <https://uk.mfa.gov.ua/en/press-centr/3732-adress>

ლებებს როგორებიცაა: ლუგანსკი, დონეცკი, მარიუპოლი, მელიტოპოლი და უგლედა-რი (იხ. სურ.1).

სურ.1

დასკვნა

რუსეთ-უკრაინის საომარი მოქმედებების არეალი, უახლესი მსოფლიო ისტორიის მანძილზე, თავისი მოცულობით წარმოადგენს ერთ-ერთ ყველაზე დიდ სამხედრო მოქმედებათა თეატრს, როგორც მისი ტერიტორიული მასშტაბებით (ფრონტი 1200 კმ-დე), ასევე მასში მონაწილე სახელმწიფოთა შეიარაღებული ძალების ოდენობითაც. სამხედრო მოქმედებების სავარაუდო შედეგების წინასწარ განსაზღვრა საკმაოდ რთულ საკითხს წარმოადგენს, თუმცა შეგვიძლია თამამად ვთქვათ, რომ კონფლიქტის მშვიდობიანი გზებით გადაჭრა, არსებული რეალობების გათვალისწინებით, ამ ეტაპზე შეუძლებლად მიგვაჩნია. თუმცა, ვნახოთ რას გვიჩვენებს მომავალი.

ბიბლიოგრაფია

- <https://2009-2017.state.gov/documents/organization/204561.pdf>
- <https://www.osw.waw.pl/en/publikacje/analyses/2013-11-27/ukraine-withdraws-signing-association-agreement-vilnius-motives-and>
- <https://www.huri.harvard.edu/event/wilson-husi-2023>
- <https://lifeinwar.com/en/publications/euromaidan-riots-in-ukraine>
- <https://www.bbc.com/news/world-europe-29761799>
- <https://www.bbc.com/news/world-europe-26532154>
- <https://www.bbc.com/news/world-europe-26606097>
- <https://tass.ru/politika/13179271>

<https://www.cfr.org/expert-brief/what-does-putin-really-want-ukraine>

<https://uk.mfa.gov.ua/en/press-centr/3732-adress>